

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

KVALITET SADNOG MATERIJALA

Veliki uticaj na uspjeh proizvodnje voća ima pravilan izbor sadnog materijala. Za podizanje zasada bilo koje voćne vrste treba koristiti isključivo sadnice prve klase, sa dobro razvijenim korjenovim sistemom i potpuno zrelim (zdrvenjenim) nadzemnim dijelom. Sadnice treba da imaju dobro razvijene pupoljke po cijeloj dužini, dobro sraslo spojno mjesto, da su prave i bez mehaničkih oštećenja. Posebno je važno da sadnice imaju snažan, dobro razvijen žiličast korjenov sistem.

Zatim, identitet sorte mora da bude apsolutno tačan. Ako umjesto planirane sorte greškom dospije neka druga, naročito u slučaju samobesplodnih sorti, nema roda, voćke cvjetaju ali plodove ne zameću. Ne dolazi do oplodnje jer je potreban polen druge sorte koji je kompatibilan sa polenom izabrane sorte. Izbor sorte na odgovarajućoj podlozi je ne manje bitan činilac. Podloga na kojoj je voćka okalemljena uslovljava gustinu sadnje, uzgojni oblik i rezidbu, kao i kvalitet i tip zemljišta na kojem se voćnjak može zasaditi.

Sadnice moraju biti zdrave, bez virusnih i drugih bolesti i prisustva štetočina. Eventualna oštećenja od mraza utvrđujemo na osnovu prisustva tamnih pjega ili linija na poprečnom presjeku gornjeg dijela sadnice i korjenovih žila.

U savremenoj voćarskoj proizvodnji, za podizanje zasada mogu se koristiti, jednogodišnje sadnice, dvogodišnje sadnice i okulanti.

Prema važećem pravilniku o normama kvaliteta okulanti i sadnice treba da ispunjavaju sledeće uslove:

- **Okulanti** - da imaju tri skeletne žile, sa najmanjom dužinom od 10 cm. Dužina nadzemnog dijela treba da iznosi najmanje 30 cm a prečnik neposredno iznad korjenovog vrata najmanje 6 cm.
- **jednogodišnje sadnice** – korjenov sistem sa najmanje 5 osnovnih žila a sadnice oraha najmanje 3. Dužina svake žile mora biti najmanje 20 cm, dužina nadzemnog dijela sadnice jabuke, kruške, dunje, kajsije i trešnje mora da je 1m; breskve, višnje, kruške na dunji, jabuke na slabo bujnim podlogama i lijeske najmanje 70cm. Prečnik sadnice neposredno iznad spojenog mjesta ne smije biti manji od 10 cm a presjek spojnog mjesta da je zarastao najmanje 40%.
- **dvogodišnje sadnice** – korjenov sistem sa najmanje 4 skeletne žile, orah tri. Presjek spojnog mjesta treba da je zarastao najmanje 80%, a ispod ramenih grana, sadnica mora biti debela najmanje 12 cm.
- **Izdanci maline i kupine** moraju imati dobro razvijene ljetoraste dužine oko 80 cm a korjenov sistem da ima više sitnih žila dužine preko 5 cm.

U praksi se rijetko koriste okulanti, obično za breskvu uz primjenu ljetnjeg kalemljenja pupoljkom (jedan ili dva). Često se tokom trapljenja, transporta i sadnje oštećuje kalemljeni pupoljak te je neophodno ponovno kalemljenje, što povećava troškove proizvodnje.

Ljiljana Grbavčević, dipl. ing. polj.

Stručni saradnik u oblasti voćarstva i vinogradarstva

